

Protocol Doublure

1. Inleiding

Het doel van doublure is in eerste instantie dat een opgelopen achterstand het komende schooljaar wordt ingehaald zodat het kind in ieder geval de minimumdoelen van de basisschool zal halen. De realiteit is dat dit doel, ondanks een doublure, niet door iedere leerling gehaald wordt. Daarom is het belangrijk om zorgvuldig af te wegen wanneer een kind baat heeft bij doubleren en wanneer niet.

Wel of niet doubleren is een beslissing die goed overwogen moet worden door leerkracht(en), ouders en directie. We hebben een protocol opgesteld dat ons daar richtlijnen voor geeft. Een aantal van die richtlijnen is zeer vanzelfsprekend maar voor de volledigheid hebben we ze toch in het protocol opgenomen. Het is handzaam voor (beginnende) leerkrachten die zo ook helder hebben waar ze aan moeten denken. Daarnaast geeft het duidelijkheid aan ouder(s) en verzorger(s). Het doublureprotocol zou gezien kunnen worden als een verlengstuk van het Zorgplan. Het is handig om het Zorgplan, tijdens het lezen van dit protocol, ernaast te hebben.

2. Stappenplan Algemene zorg

1. De groepsleerkracht volgt de cognitieve ontwikkeling van de leerling aan de hand van zowel methodegebonden als methodeonafhankelijke toetsen. Voor de laatstgenoemde toetsen maken we op De Zonnewijzer gebruik van diverse toetsen van het CITO Leerlingvolgsysteem.
2. De leerkracht volgt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling aan de hand van observaties. Bij de observaties maken we op De Zonnewijzer gebruik van het leerlingvolgsysteem voor sociaal-emotionele ontwikkeling: KANJERVOLGSYSTEEM
3. De ontwikkeling van de leerling wordt in ieder geval drie keer per schooljaar, tijdens vastgelegde momenten besproken met de intern begeleider. Dit noemen we groepsbesprekingen. Maar ook tussendoor is er altijd gelegenheid om leerlingen te bespreken met de intern begeleider of eventueel de directie.
4. Aan het eind van het schooljaar worden alle leerlingen besproken met de leerkracht van de voorgaande groep. Ook tussendoor is er altijd gelegenheid om leerlingen te bespreken met de leerkracht van de voorgaande groep.
5. Een leerkracht kan een zorgleerling inbrengen in het IB-spreekuur. Hiervoor is er op de woensdagmiddag ruimte. Daarnaast worden er tijdens bouwvergaderingen momenten ingebouwd waarin leerlingen binnen het team besproken kunnen worden. Drie keer per jaar worden de leerlingen ook besproken in de groepsbespreking.
6. Leerlingen waar grote zorgen over zijn en waar we op school binnen het team de expertise niet voor denken te hebben, worden besproken binnen de HGPD.
7. In eerste instantie zal de leerling bij achterstand extra begeleiding krijgen. Deze Remedial Teaching (RT) wordt gegeven door de leerkracht in de groep of door de remedial teacher van de school. Voor deze hulp wordt een individueel handlingsplan opgesteld en besproken met ouders.
8. Soms wordt hierover advies gevraagd aan het loket van de commissie leerlingenzorg (CLZ)
9. De ontwikkelingen van een leerling worden vastgelegd in het leerlingendossier.
10. Oudergesprekken vinden standaard twee keer per jaar plaats tijdens de rapportbesprekingen. Maar tussendoor kan altijd een afspraak worden gemaakt met de leerkracht of met de intern begeleider.

3. Algemene afspraken rondom doublure:

1. Wanneer een leerling één keer heeft gedoubleerd, dan kan er tijdens de basisschool niet meer gedoubleerd worden.
2. Een leerling doubleert bij voorkeur in de onderbouw (groep 1 t/m 4)
3. Wanneer een doublure niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd en het kind, volgens de criteria, voor een tweede doublure in aanmerking zou komen, wordt er overgegaan op een individuele leerlijn. Dit kan gelden voor één vak (b.v. rekenen) of meerdere vakken.
4. In eerste instantie wordt een leerling besproken met de intern begeleider.
5. Er wordt zorgvuldig afgewogen en zorg op maat besproken. Ook wordt bekeken welke interventies we kunnen gaan toepassen voor deze leerling.
6. Eventueel wordt er externe expertise gezocht, bijvoorbeeld via de HGPD gesprekken.
7. Vanzelfsprekend wordt dit allemaal besproken met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind.
8. Aangezien de ontwikkeling van een leerling uit groep 2 vaak sprongsgewijs gaat, zal de uiteindelijke beslissing op een laat tijdstip in het cursusjaar worden genomen.
9. Indien gewenst kan er, in overleg met de ouders, externe hulp ingeschakeld worden. Ouders moeten hier toestemming voor geven.
10. Het laatste woord rondom een eventuele doublure ligt bij de directie.

4. Informatieverstrekking aan ouder(s)/verzorger(s):

1. De zorg wordt tijdens het oudergesprek in het najaar met de ouder(s)/verzorger(s) besproken en vastgelegd in het leerlingendossier.
2. Bij de uitgifte van het eerste rapport bespreekt de groepsleerkracht de gegevens van de observaties en van het leerlingvolgsysteem met de ouders. Er wordt dan een (voorlopig) besluit genomen t.a.v. doubleren.
3. Afhankelijk van het proces dat de leerling doorloopt, kunnen er één of meerdere gesprekken plaatsvinden tussen ouder(s)/verzorger(s) en leerkracht met evt. daarbij aanwezig de intern begeleider en evt. de directie.
4. Na de uitslag van de laatste Cito toetsen van het betreffende schooljaar, vindt er een afrondend gesprek plaats tussen groepsleerkracht(en) en intern begeleider.
5. Ongeveer 8 weken voor het eind van het schooljaar maakt de leerkracht en/of intern begeleider het definitieve standpunt bekend aan de ouder(s)/verzorger(s).

5. Criteria rondom doublure in groep 1 en 2:*

*(voor de overgang van groep 2 naar groep 3 hanteren we naast onderstaande normen nog aanvullende criteria die hieronder beschreven staan)

- **Cognitieve ontwikkeling**

Om de cognitieve ontwikkeling van de leerling in kaart te brengen, hanteren we toetsen van het Leerlingvolgsysteem van CITO. In de groepen 1 en 2 nemen we twee keer per jaar (januari en juni) twee toetsen af. Dit is de toets LOVS Taal en LOVS Rekenen. Daarnaast is nog de Signalering ontwikkeling tussendoelen beginnende geletterdheid.

Als norm voor een doublure in groep 1 en 2 hanteren we dat voor alle twee de Cito toetsen een onvoldoende (een D of E) wordt gescoord. Ook constateren we dat de werkjes in de groep op onvoldoende niveau gemaakt worden.

- **Sociaal emotionele ontwikkeling**

Bij het doorstromen van groep 1 naar groep 2 en van groep 2 naar groep 3 wordt er naast de cognitieve ontwikkeling ook goed gekeken naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling goed te kunnen volgen, gaat gebruik gemaakt worden van het KANJERVOLGSYSTEEM. Sociogrammen worden ingevuld op het moment dat de leerkracht meer inzicht wil verkrijgen in de sociale structuur van de groep en welke stappen ondernomen zouden kunnen worden om die structuur te verbeteren. Aan het begin van het schooljaar zetten we hoog in op de groepsvorming. Bij opvallende sociogrammen zetten we extra in op samenwerkingsvormen om zo het pedagogisch klimaat te verbeteren. Dit proces wordt ook omschreven in het anti-pest protocol.

Aspecten die de doorslag kunnen geven van wel of niet doubleren zijn:

- Het kind is erg jong in doen en laten
 - Het kind komt niet / moeilijk tot spelgedrag
 - Het kind heeft geen / weinig aansluiting bij leeftijdsgenoten / de groep / de leerkracht
 - Het kind heeft weinig zelfvertrouwen
 - Het kind kan moeilijk voor zichzelf opkomen
 - Het kind kan zich nog moeilijk aan regels houden
 - Het kind is nog onvoldoende zelfstandig
- **Motorische ontwikkeling**
De motorische ontwikkeling is een belangrijke basisvaardigheid. Als dit aspect het enige is dat onvoldoende is kan de leerling hier niet op doubleren. Wel wordt er dan extra aandacht gevraagd voor dit punt en wordt dit duidelijk aangegeven bij de overdracht naar groep 3. Als het een hardnekkige achterstand betreft wordt fysiotherapie vereist. Zeker ook voor de overgang naar groep 3 waar schrijven een goede beheersing van de fijne motoriek vereist. We kijken naar vaardigheden als plakken, knippen, tekenen, verven, het vasthouden van een potlood/penseel, hanteren van een schaar etc.

***Aanvullende criteria rondom doublure in groep 2:**

Voor de overgang naar groep 3 kijken we zeer kritisch naar de volgende aspecten:

- De leerintentie / motivatie / werkhouding
- De kleurenkennis
- Het besef / begrip van de cijfers 1 t/m 10
- Het (her)kennen van minimaal 15 letters
- De interesse in cijfers en letters
- De attitude van het kind t.o.v. spel, kring, beleavingswereld, interesse
- In hoeverre leeft het kind in een fantasiewereld zodat het de cognitieve ontwikkeling te veel beïnvloed
- Hoe uit het kind zich in de groep
- In welke mate volgt het kind zijn of haar impulsen
- In welke mate heeft het kind sturing nodig
- In hoeverre is het kind gericht op de kwaliteit van het eigen taalgebruik
- In hoeverre kan het kind voor zichzelf opkomen
- In hoeverre kan het kind zich aan regels houden
- De mate van zelfvertrouwen
- Als 80% van deze lijst niet aanwezig is of onvoldoende → niet over naar groep 3 + D en of E scores

6. Criteria rondom doublure in groep 3:

Bij de overgang van groep 3 naar groep 4 hanteert de school in principe de criteria die geformuleerd zijn in het Protocol Leesproblemen en Dyslexie.

Dit houdt in dat AVI 2/AVI E3 beheerst moet worden en AVI 3 op instructieniveau moet worden gelezen. Het kunnen lezen op dit niveau is een belangrijke voorwaarde voor succes in groep 4. Wanneer een kind problemen heeft bij het leren lezen en deze minimumnorm niet haalt is het zeer in het belang van het kind de hele cognitieve ontwikkeling onder de loep te nemen.

Als blijkt dat het kind kenmerken vertoont van mogelijke dyslexie, heeft het kind vooral behoefte aan meer instructie, uitbreiding van leestijd en evt. hulpmiddelen. Punt van afweging is, gezien de rest van zijn ontwikkeling, of doubleren in groep 3 beter is of het kind toch door te laten gaan met een handelingsplan naar groep 4.

In groep 4 vindt de versnelling en automatisering van het lezen plaats maar de instructietijd voor het lezen neemt af. Andere vakgebieden dan het lezen krijgen meer tijd en nadruk dan in groep 3. Een kind met een onvoldoende leesniveau bij aanvang van groep 4 ondervindt grote problemen. De leerling kan het tempo niet bijhouden en de teksten onvoldoende lezen. Er is minder tijd en ruimte in het programma van groep 4 voor de leesinstructie. Daarom heeft doubleren voor een kind met leesproblemen meer effect in groep 3 dan in groep 4. Kinderen met dyslexie blijven echter altijd problemen houden met lezen. Toch kan een doublure in groep 3 voor een dyslectisch kind zeker zin hebben om met een stevigere basis in groep 4 te starten. Voor deze kinderen blijft een speciale aanpak en extra faciliteiten (zoals extra tijd) gedurende de hele schoolcarrière noodzakelijk. Doubleren in groep 3 houdt niet in dat een kind de hele leerstof weer moet overdoen. Er wordt zorgvuldig besproken waar deze leerling behoefte aan heeft en er wordt een handelingsplan opgesteld. Het kind krijgt zoveel mogelijk instructie op eigen niveau en uitbreiding van leestijd. Indien mogelijk en noodzakelijk krijgt het kind extra begeleiding buiten de groep.

7. Criteria rondom doublure vanaf groep 3 t/m 7:

Cognitieve ontwikkeling

De lees-/taalontwikkeling heeft een doorslaggevende rol in de procedure rondom doublure. Hierbij spelen de volgende criteria die, *in combinatie met elkaar*, het kind voor doublure in aanmerking laten komen.

- Eind groep 3 scoort de leerling lager dan AVI 3/E3
- Eind groep 4 scoort de leerling lager dan AVI 6/E4
- De methodegebonden toetsen wijzen een lage score uit
- Handelingsplannen en / of RT hebben niet het gewenste resultaat bereikt; De vorderingen zijn onvoldoende of minimaal geweest.
- De leerling scoort op minstens twee Cito-toetsen rondom lees-/ taalontwikkeling onvoldoende. Het gaat nu om een (terugkerende)
 - D en/of E score voor:
 - Drie Minuten Toets – kaart 3
 - Woordenschat (gr. 3,4,5)
 - Toets Begrijpend Lezen (groep 5 t/m 8)
 - Leestechiek en Leestempo van groep 3 t/m 7
 - Leeswoordenschat groep 7 en 8

Dyslexie speelt in de groepen 1 t/m 4 nog geen rol bij doublure. Met andere woorden, ook een kind met dyslexie kan op deze criteria doubleren. Wel moeten we in het achterhoofd houden dat voor kinderen waarbij een vermoeden van dyslexie is, doubleren minder baat zal hebben dan bij andere kinderen. Ondanks een doublure, zal het lezen en spellen hen moeite blijven kosten.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Er wordt in het KANJERVOLGSYSTEEM vooral gekeken naar:

- a. Sociaal gedrag
- b. Werkhouding
- c. Zelfbeeld

We stellen geen criteria voor sociaal-emotionele ontwikkeling bij het doubleren. We kijken per kind hoe hij of zij functioneert op sociaal-emotioneel gebied. Werkhouding is een belangrijke factor om te bekijken. Als het kind een zeer zwakke werkhouding laat zien, kan dat te maken hebben met het feit dat de stof te moeilijk is en hij of zij op heeft gegeven. Doubleren kan dan een optie zijn om de werkhouding te verbeteren. Een goede werkhouding is noodzakelijk als de kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan.

Groep 8

Een leerling van groep 8 doubleert in principe niet. In de voorafgaande jaren is er voldoende gesignaleerd om een leerling geen tweede keer de laatste groep van de basisschool te laten doen. De Entreetoets, die eind groep 7 gemaakt is, geeft al een indicatie van het type Voortgezet Onderwijs waar de leerling naar kan doorstromen.

In groep 8 wordt er vooral gewerkt aan de hiaten die uit de Entreetoets naar voren kwamen. In februari is de Eindtoets van groep 8. N.a.v. die uitslagen zullen gesprekken volgens tussen ouders, leerling, leerkracht van groep 8 en de directie. De school geeft een advies; de ouders nemen de uiteindelijke beslissing.